

*Гаврилюк Я. Ю.,
здобувачка вищої освіти факультету економіки та управління
Науковий керівник: Буняк Н. М.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк*

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

В умовах невизначеності, загострення економічних проблем, енергетичної нестабільності, активізації міграційних процесів, розірвання логістичних ланцюгів, швидкої зміни вподобань споживачів успіх підприємства на ринку безпосередньо залежить від здатності його керівництва ефективно перетворювати наявні ресурси та можливості на цінність для клієнтів, трансформувати стратегію розвитку в повсякденні дії, впроваджувати новітні цифрові технології. За цих обставин особливої актуальності набуває пошук дієвих інструментів організації та реалізації бізнес-процесів суб'єкта господарювання як важливої детермінанти утримання його конкурентної позиції на ринку та забезпечення виживання у довгостроковій перспективі.

Турбулентність середовища провадження діяльності обумовлює доцільність відмови від традиційних моделей управління, орієнтованих на стабільність та жорстку ієрархію, на користь адаптивних, які дозволяють швидко реагувати на зміни, що відбуваються. Загалом управління бізнес-процесами – це системна діяльність, що передбачає ідентифікацію, моделювання, виконання, моніторинг, оптимізацію та автоматизовану підтримку бізнес-процесів з метою забезпечення високого рівня їх ефективності та адаптації підприємства до нових реалій ведення бізнесу [1]. Його визначальними характеристиками є гнучкість, адаптивність та орієнтація на безперервне вдосконалення.

В основі управління бізнес-процесами підприємства лежать такі принципи, як: гнучкість, безперервність, відповідальність, керованість, цілеспрямованість, альтернативність, оптимальність та раціональність, аналітичність, оперативність, соціальність, визначеність, рівновага [2].

Процес управління бізнес-процесами підприємства охоплює кілька основних етапів: розробка, моделювання, виконання, моніторинг та оптимізація бізнес-процесів [3, с. 49] й орієнтований на мінімізацію витрат ресурсів, підвищення продуктивності праці, поліпшення якості продукції, скорочення втрат робочого часу, зменшення тривалості виробничого циклу.

Управління бізнес-процесами на сучасних підприємствах стикається з низкою проблем, що загострюються під впливом швидкозмінного зовнішнього середовища. Основними з яких є надмірна жорсткість та інертність традиційних моделей управління: детально прописані регламенти й

інструкції застарівають швидше, ніж їх встигають затвердити, що створює певний розрив між формальними процедурами та реальною операційною діяльністю.

Зараз існують певні обмеження і в технологічній сфері, зокрема цифрові інструменти часто впроваджуються на основі неоптимізованих або застарілих процесів, що, зі свого боку, призводить до виникнення системних помилок. Ситуація може також ускладнюватись й тим, що окремі підрозділи фокусують свої зусилля насамперед на досягненні власних показників результативності, ігноруючи цілісність наскрізного ланцюга створення цінності для клієнтів.

Окремим викликом є людський фактор, адже в умовах постійного стресу персонал демонструє високий рівень опору змінам, сприймаючи оптимізацію як загрозу стабільності. Поряд з цим дефіцит кваліфікованих кадрів через міграційні процеси призводить до погіршення якості виконання робіт у межах бізнес-процесу.

З огляду на вищезазначене, на нашу думку, основними напрямками підвищення ефективності управління бізнес-процесами підприємства в умовах турбулентного середовища є: цифрова трансформація бізнес-процесів, зокрема застосування штучного інтелекту, автоматизація робочих процесів та рутинних операцій таких, як складання документів, ведення складського обліку та контроль за виконанням завдань; використання методології дизайн-мислення та різних новітніх інструментів і платформ для візуалізації, моделювання й оптимізації бізнес-процесів; спрощення бізнес-процесів; застосування адаптивних методів управління; залучення до процесу управління як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів підприємства; застосування колективного підходу до прийняття управлінських рішень щодо розробки нових бізнес-процесів та оптимізації наявних.

Отже, підвищення складності зовнішнього середовища та стрімкий розвиток цифрових технологій обґрунтовують доцільність використання нових підходів до управління бізнес-процесами підприємства, визначальними характеристиками яких є: гнучкість та адаптивність, інтегрованість з цифровими інструментами, орієнтація на довгостроковий розвиток.

Список використаних джерел:

1. Шульга О. А. Методичні підходи до аналізу бізнес-процесів підприємства. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 79. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-148>.

2. Драган О. І. Підходи до формування системи управління бізнес-процесами підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. №2. DOI: [10.32702/2307-2105-2019.2.15](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.2.15).

3. Насікан Н. І., Лошенюк О. В., Сухомлин Л. В. Комерційна діяльність та управління бізнес-процесами підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища. *Економіка та держава*. 2022. № 7. С. 46–51. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.7.46>.